

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Monumenta Paderbornensia

Ferdinand <Paderborn, Bischof, II.>

Lemgoviae, 1714

Benevolo Lectori S.

urn:nbn:de:hbz:466:1-8040

BENEVOLO LECTORI S.

Finita jam erant Monumenta, cum à Decano & Collegio Cathedrali Osnabrugensi, sæpius desiderata Caroli Magni diplomata, & donationum literæ ex arcano tabulario proferuntur, quas ipse Carolus Mag. propria manu subscriptas, & annulo suo signatas, olim Ecclesiæ Osnabrugensi, & Wihoni primo ejus Episcopo dedit. Hæc postquam ad Ferdinandum Episcopum ac Principem Paderbornensem & Coadjutorem Monasteriensem, cum ipso autographo, per Theodorum Henricum de Nehem Canonicum Osnabrugensem & Mindensem, perlatae fuerunt, nihil ille, pro eminente inter Germaniæ Antistites ac Principes doctrina, acceptius, nihil, pro singulari antiquitatis cognitione ac studio, antiquius habuit, quam ut ab omni mendo purgatas publicæ luci, & communi bono impertiret. Ac licet secundi diplomatis autographum vetustate exoletum, læsum etiam alicubi fuerit, ita tamen, ut legi potuerit, integrum mansit, majorque labor fuit, in prisco ævi illius caractere enodando. Quo in genere cum ipse Princeps apprime versatus esset, tacem lectioni accendit, adhibitisque testibus viris eruditis, utrumque diploma suæ integritati ac fidei reddidit. Primum Ertwinus Ertmannus interpolatum tantummodo, mutilumque in suo Chronico Osnabrugensi tradit, alterum nec ipse, nec Crantzius, nec Miræus aliique tam exactum dedere, quam hic ex ipso autographo iisdem planè verbis editum legitur. Cæterum duplex horum diplomatum publicandorum causa fuit. Altera, ut quæ in Monumentis saltus Teutoburgiæ, & deserti Sendæ, de Osneggo & Sinedi memorantur, hic benev. Lector certius cognoscat. Altera
ut

ut Caroli Magni liberalitas ac munificentia erga primos Saxoniae Episcopos testatior fieret. Nec enim desunt hujus saeculi scriptores, inprimis ex adversa religione Gryphiander tract. de Weichb. cap. 9. Winckelmannus lib. 2. de Not. Saxon. veteris cap. 5. & 9. aliique post Lehmannum in Chron. Spirensi lib. 3. qui ut jurisdictionem Episcoporum, eorumque Regalia jura convellant, aut ab Ottone M. primum communicata persuadeant, Caroli Magni diplomata supposititia, adulterina, & a Catholicis scriptoribus mala fide obtrusa, quin omnia Caroli Magni privilegia nullibi, nisi in jaetatione vulgi extare, temere audent asserere. Inter quae cum primis reputant diploma Caroli Magni Ecclesiae Bremensi datum, recitatumque ab Adamo Bremensi in historia sua. Extat & Ferdensis Ecclesiae diploma similis propè formae, ac fidei à Carolo Magno consignatum; utrumque, veri fiducia, ad ingressum initiumque monumentorum supra allatum est. Neque aliud ferè obtendunt adversarii, quam quòd annus Incarnationis Dominicæ contra aevi illius morem adscriptus; qui etsi alienâ manu accesserit, non proinde totum diploma invalidum damnandumve. Certè ea diplomata si, ut hic fit, ex nativo suo colore, formaque scribendi protulissent, nulla facile dubitatio intervenire posset. Enimverò Osnabrugensis Ecclesiae diplomata, quae hic vides, aut fidem obtinent, aut nulla humana fides ex Caesarum tabulis asserta valere debet. Leget igitur hic prudens antiquitatis aestimator ampla Episcopi bona, & privilegia, omne Regale, vel Saeculare iudicium in subjectos sibi homines eidem donatum, & perpetuam de Regia potestate confirmatam absolutio-

nem. Hic adversarii, qui tam iniquis oculis Sæcularem ac Regalem Episcoporum jurisdictionem aspiciunt, gratum fecerint, si antiquiora, aut his similia à Carolo Mag. sæcularibus Principibus donata privilegia in medium attulerint. Haud interim dubium, quin reliquis Saxoniae Episcopis, primæ donationum tabulæ pari formâ & liberalitate, iisdem privilegiis à Carolo M. data, & consignatæ fuerint, quas aut temporum injuria subtraxit, aut vetustas obolevit, nisi inter tabularia adhuc pressæ teneantur. Porrò hæc monumenta concludere non ante visum fuit, quam & hoc Carolinæ liberalitatis monumentum cæteris haud ignobilius accederet, & ad posteritatis memoriam consecraretur. Accedit postremum Capitulatio Caroli M. de partibus Saxoniae, hæctenus irreperita, neque ab Ansegiso, neque à Benedicto Levita inter Capitularia Caroli relata. Hanc primum Ferdinandus Princeps & Paderbornensis Episcopus, dum Romæ versaretur in aula Alexandri VII. Pontificis, ex Vaticana bibliotheca eruit, communicavitque cum eruditis & amantibus antiquitatū viris, ex quorum numero H. Conringius, vir in omni doctrinarum genere celebris, ac Juliæ Academiæ lumen, eam libro suo de orig. jur. Germ. vulgavit. Verum quia nova metalli vena detecta ad reparatoris etiam laudem pertinet; auctor quoque hujus operis, hic suis accensuit. Monumentum vel eo cæteris adjungendum, quòd triplicem Saxoniae divisionem in Westfaliam, Angariam & Ostfaliam suis nominibus exhibeat, interfuerintq; à Carolo evocati ex his provinciis proceres, quorum consensu hæc leges sancitæ sunt. Discet præterea ex his Lector Christianæ religionis initia, proscripamque ex Saxoniam veterem populi superstitionem. Nec deerint fortasse, quod expetimus, qui pro meliori otio & ingenio commentariis illustraturi sint.

PRI-